

ชื่อเรื่อง รูปแบบการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ผู้วิจัย เหมิกา นุ่มพุ่ม ปริญญา ปรด. (รัฐประศาสนศาสตร์)

อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผศ.ดร.สัตยุธา เคนาภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ผศ.ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2558

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์ศึกษาฯนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์ศึกษาฯนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ประชากร คือ ศูนย์ศึกษาฯนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ กลุ่มตัวอย่าง 275 แห่งโดยคำนวณตามสัดส่วน สร้างแบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างโดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน(Pearson's Correlation) ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาศูนย์ศึกษาฯนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยนำรูปแบบการพัฒนามาวิพากษ์ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) โดยผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน ผู้ปกครอง/ชุมชน นักวิชาการ ชาวบ้าน คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน-นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 16 คน นำเสนอผลการเสนอแนะในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups) ของตนเองแล้วนำมาสรุปและอภิปรายผลทั้งหมดในที่ประชุมใหญ่ใช้การระดมสมอง (Brain Storming) ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลจากมากไปหาน้อย คือ 1) ปัจจัยเทคโนโลยีและระบบงาน (.907) 2) ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ (.716) 3) ปัจจัยโครงสร้างของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (.648) และ 4) ปัจจัยการปฏิบัติด้านการบริหาร (.560) ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อความสำเร็จต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. รูปแบบการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ได้แก่

2.1 การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบงาน ประกอบด้วย การจัดทำแผนปฏิบัติการ การเปิดโอกาสมีส่วนร่วม การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การตรวจสอบงบประมาณและการจัดทำเอกสาร

2.2 การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย การเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีและปรัชญาในหลักสูตรกลุ่มต่าง ๆ การตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตร การเป็นต้นแบบเชิงวิชาการ การจัดการให้เป็นไปตามแผนการสอนและการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 การพัฒนาโครงสร้างของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การธำรงรักษาและพัฒนาบุคลากร การจัดระบบมอบหมายงานและความรับผิดชอบ การจัดระบบการติดต่อประสานงานการปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบ และแนวปฏิบัติ

2.4 การพัฒนาการปฏิบัติด้านการบริหาร ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากร การมอบหมายความรับผิดชอบในการบำรุงรักษาและการพัฒนา การจัดระบบการใช้ การจัดและพัฒนาระบบฐานข้อมูล การใช้ประโยชน์ที่มุ่งไปสู่การพัฒนาคุณภาพนักเรียน

The results are as follows:

1. The factors affecting being a learning organization of district non-formal and informal education centers are ranked in descending order according to the value of the coefficient of influence as follows: 1) technology and work system(.907), 2) academic leadership (.716),3) the structure of the non-formal and informal education center(.648),and4) administrative operations(.560). The factors mentioned above affected the success of being a learning organization of the district non-formal and informal education centers with statistical significance at the .05 level.

2. The models of developing the district non-formal and informal education centers into being a learning organization are as follows:

2.1 Development of technology and work system which consisted of making the operational plan, providing opportunities for participation in communication and public relations, budget inspection and documenting.

2.2 Development of academic leadership which consisted of having the cognizance in theories and philosophies of various groups of curriculums, realization of the importance of the curriculum, being an academic model, management basing on the teaching plan, and learner-centeredness.

2.3 Development of the structure of the non-formal and informal education center which consisted of decreasing the steps in the working procedure, personnel maintenance and development, organizing the system of delegating work and responsibility, organizing the system of coordination, revision of rules, regulations and guidelines.

2.4 Development of administrative operations which consisted of personnel development, delegating responsibility in maintenance and development, organizing the system of using the database, organizing and development of the database, the use of the database that is geared toward student quality development.